

**MUITINĖS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

MUITINĖS KONSULTACINIO KOMITETO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2024-0302-29Nr. 5BE-99

Posėdis įvyko 2024 m. sausio 30 d. TEAMS priemonėmis.

Posėdžio pirmininkas – Darius Žvironas.

Posėdžio sekretorė – Daiva Petrokienė.

Dalyvavo. Finansų, Užsienio reikalų, Ekonomikos ir inovacijų ministerijų atstovai, Muitinės departamento, teritorinių muitinių ir verslo atstovai. Viso 172 dalyviai.

DARBOTVARKĖ:

1. Muitinės departamento generalinio direktoriaus Dariaus Žvirono įžanginis žodis.

2. Europos Sąjungos (ES) muitinės reforma:

2.1. ES muitinės reformos paketas ir Sąjungos muitinės kodekso naujos redakcijos projektas (pranešėjas Juozas Šarūnas Avižienis, Muitinės departamento Muitų politikos skyriaus vedėjas);

2.2. ES muitinė: uždaviniai ir funkcijos, struktūra, valdymas, santykiai su ES valstybių narių muitinėmis (pranešėjas Kastytis Šklenskas, muitinės atašė Lietuvos nuolatinėje atstovybėje ES);

2.3. ES muitinės duomenų platforma: funkcijos, naudotojai, kūrimo planai, sąsajos su ES valstybių narių muitinių informacinėmis sistemomis (pranešėjas Tautvydas Banelis, Muitinės informacinių sistemų centro vyriausiasis specialistas);

2.4. Lietuvos verslo asociacijų pozicijos ir siūlymai dėl ES muitinės reformos (pranešėjai: Lietuvos pramonininkų konfederacijos, Skubių siuntų gabentojų asociacijos, Muitinės praktikų asociacijos atstovai);

2.5. Klausimai, atsakymai, diskusijos.

3. Lietuvos Respublikos muitinės strateginiai planai dėl muitinės postų struktūros pertvarkymo (pranešėjas Laimis Žlabys, Muitinės departamento Muitinės kontrolės organizavimo skyriaus vedėjas).

4. Kiti klausimai.

SVARSTYTA.

Muitinės konsultacinio komiteto (toliau – MKK) posėdį pradėjo Muitinės departamento generalinis direktorius Darius Žvironas. Pirmiausia jis pasveikino visus su Tarptautine muitinės diena ir pristatė MKK posėdžio darbotvarkę, kuriai dalyviai pritarė.

Juozas Šarūnas Avižienis pateikė informaciją apie ES muitinės reformos projektą sudarančius dokumentus, pagrindines reformos priežastis ir tikslus, kitus reikšmingus pokyčius, reformos įgyvendinimo terminus. (Pristatymas pridedamas).

Kastytis Šklenskas pristatė nuostatas dėl ES muitinės statuso, jos valdymo modelio (valdyba, vykdomoji valdyba, vykdomasis direktorius), įvardijo pagrindinius ir kitus susijusius uždavinius, biudžetą ir personalą, būstinės parinkimo principus, santykius tarp ES muitinės ir valstybių narių muitinių, kūrimo etapus. (Pristatymas pridedamas).

Tautvydas Banelis paaiškino ES muitinės duomenų platformos paskirtį, galimybes ir funkcijas, jos naudotojus, ES muitinės uždavinius, susijusius su ES muitinės duomenų platformos kūrimu ir naudojimu, verslo subjektų ir ES valstybių narių muitinių ir kitų institucijų sąveikos su platforma rizikos valdymo, vieno langelio aplinkos, duomenų tvarkymo ir kitose srityse. (Pristatymas pridedamas).

Remigijus Kabečius (Lietuvos pramonininkų konfederacija) išreiškė susirūpinimą dėl Europos Komisijos siūlomo sprendimo sutrumpinti dabar taikomą 90 dienų prekių laikinojo saugojimo terminą iki 3-6 dienų. Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos jūrų krovos kompanijų asociacija ir krovos įmonės teikė siūlymą Finansų ministerijai nepritari ti Europos Komisijos siūlomam sprendimui ir išdėstė savo argumentus (Klaipėdos uoste tik 8 procentai prekių ir 16 procentų konteinerių saugomi trumpiau nei 3 dienas, ilgiau kaip 6 dienas saugoma nuo 64 iki 98 procentų krovinių). Sutrumpinus terminą, deklaracijų skaičius išaugtų net 3 kartus, ženkliai padidėtų prekių įforminimo išlaidos.

R. Kabečiui pritarė Klasco generalinis direktorius Vitalij Muštuk. Jis taip pat pažymėjo, jog labai aktualu, kad terminas nebūtų trumpinamas. Jei kiekvienam kroviniui reiktų įforminti muitinio sandėliavimo procedūrą, kai laivais atgabenami kroviniai skirti skirtingiems gavėjams, tektų vos ne kiekvienai siuntai forminti atskirą deklaraciją. Abejotina, ar muitinės pareigūnai (kurių ir dabar trūksta) bus pajėgūs užtikrinti tinkamą aptarnavimo greitį. Padidėtų finansinė našta klientams. Tai labai paveiktų uosto konkurencingumą lyginant su kitais uostais (pvz., Rygos).

R. Kabečius gavo informacijos iš Lietuvos jūrų krovos kompanijų asociacijos direktoriaus, kad Europos Parlamento komitetuose irgi svarstomas šis klausimas. Tarptautinės prekybos, Biudžeto kontrolės bei Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetai pateikė siūlymus dėl 90 dienų termino išsaugojimo. Europos Parlamento plenarinis posėdis, į kurio darbotvarkę įtrauktas šis klausimas, vyks 2024 m. kovo 11 d.

D. Žvironas sutiko, kad numatomas laikinojo saugojimo termino trumpinimas yra drastiškas. Taip pat atkreipė dėmesį, kad muitinei pateikiamų duomenų kokybė yra labai prasta. Dėl to muitinė daugeliu atvejų turi atlikti prekių fizinį tikrinimą, kam sugaištama daug laiko. Kuo tikslesni duomenys muitinei bus pateikiami, tuo bus trumpesnis prekių įforminimo laikas. Todėl reikia imtis abipusių veikslių, kad šis laikas būtų kuo trumpesnis.

J. Š. Avižienio nuomone, muitinės ir verslo interesai šiuo klausimu sutampa. Kitos ES valstybės narės, per kurių teritorijas tranzitu gabenama daug krovinių, irgi pasisako, kad 90 dienų terminas nebūtų trumpinamas.

K. Šklenskas pažymėjo, kad pagal planą šis klausimas ES Tarybos Muitų sąjungos darbo grupėje bus aptariamas 2024 m. vasario mėnesį. Tada bus galima pareikšti Lietuvos poziciją ir sužinoti kitų ES valstybių narių pozicijas.

Enrika Naujokė (Muitinės praktikų asociacija) pažymėjo, kad asociacija labai palaiko ES muitinės reformą, ypač jos pagrindinį tikslą – standartizavimą ir palengvinimus verslui. Dėl duomenų kokybės užtikrinimo iš esmės atsakingi muitinės tarpininkai, kurie įformina apie 80 procentų visų deklaracijų. Išreiškė susirūpinimą, kad kai kurie planuojami pokyčiai, susiję su ES muitinės reforma, nebūtų naudingi muitinės tarpininkams ir neturėtų teigiamo poveikio jų profesinei veiklai. Patikimo ir patikrinto verslininko statusas bus naudingas didiesiems verslams, kuriems bus paranku naudotis tiesiogine prieiga prie duomenų, o tam ir reikės didelių kaštų ir papildomų vidinių išteklių. Mažiesiems verslams ir muitinės tarpininkams tai gali būti nepasiekiamo. Be to, praktiškai nebeliktų tiesioginio atstovavimo galimybės, nes pagal projektą visa atsakomybė perkeliama netiesioginiams atstovams. Iškėlė klausimą kaip dėl šių pokyčių keisis muitinės tarpininkų veikla.

Įgyvendinant ES muitinės reformą siekiama, kad visos 27 valstybių narių muitinės veiktų kaip viena. Tam bus įkurta Europos Sąjungos muitinė, kuri stengsis suderinti veiklas, konsultuoti visų valstybių narių muitines, rūpinsis žinių sklaida ir mokymu. Kyla klausimas – kaip bus su verslu? Siūloma, kad Europos Sąjungos muitinė sukurtų modelį, kaip organizuoti verslo profesinį lavinimą

remiantis bendrais standartais, kuris užtikrintų sklandų ir kvalifikuotą darbą. E. Naujokė pasidalino žinia, kad rudenį Pasaulio muitinių organizacija planuoja organizuoti PICARD konferenciją muitinei, verslui, akademinėi visuomenei ir svarstomos galimybės ją surengti Lietuvoje.

D. Žvironas pasidžiaugė planais organizuoti konferenciją ir padėjo už iniciatyvą. Patikino, kad muitinės tarpininkams numatoma organizuoti mokymus, kurių metu bus galima įgyti profesinių žinių.

J. Š. Avižienis pažymėjo, kad dabar įtvirtintas įgaliotojo ekonominės veiklos vykdytojo statusas, susietas su muitinės formalumais, yra patogus, reikalingas ir jo turėtojai neapsiriboja tik importuotojais ir eksportuotojais. Tokį statusą turi verslininkai ir kitose valstybėse, su kuriomis ES bendrauja. Todėl svarstant ES muitinės reformą buvo pateikta daug pastabų, kad tą reikėtų išlaikyti, o ne keisti naujadaru. Mokymai verslui yra jautrus klausimas. ES muitinė bus finansuojama iš ES biudžeto ir naudoti biudžetą ne tik ES muitinių, bet ir verslo poreikiams gali būti labai sudėtinga. Reikėtų galvoti apie alternatyvius būdus, pagrįstus bendradarbiavimu.

Laimis Žlabys, atsižvelgęs į Lietuvos nacionalinės ekspeditorių ir logistų asociacijos LINEKA 2023 m. gruodžio 4 d. raštą Finansų ministerijai Nr. 23-15 dėl Vilniaus teritorinės muitinės krovinių postų, pristatė planus sukurti vieną importo ir eksporto (reeksporto) deklaracijų apdorojimo centrą, vėliau apdorosiantį ir deklaracijas, pateikiamas deklaruojant pašto bei skubias siuntas (H6 ir H7 duomenų rinkinius), kiekvienos teritorinės muitinės veiklos zonoje palikti po vieną krovinių postą (su savo padaliniais), taikyti elektroninį eilių valdymą krovinių postuose ir jų padaliniuose, taip pat planuojamas permainas regionuose (Utenos, Panevėžio, Šiaulių). (Pristatymas pridedamas).

Rugilė Andziukevičiūtė-Buzė pasidomėjo, ar ši reforma padės spręsti kelių transporto priemonių eilių vykstant iš Baltarusijos Respublikos į Lietuvą problemą. Dabar tikrinamos ir tuščios transporto priemonės, nors tokio tikrinimo tikslingumas kelia abejonių, nes verslininkai patiria didelius nuostolius.

L. Žlabys paaiškino, kad dėl sankcijų vykdomas visų transporto priemonių tikrinimas, rentgenu tikrinamos ir tuščios transporto priemonės, kurios dažnai nėra tuščios. Svarstoma kaip šį tikrinimą pagreitinti, patobulinti taikomas kontrolės priemones.

Neringa Motiejūnaitė informavo apie atliekamus Naujosios kompiuterizuotos tranzito sistemos (NCTS) naujinimus, kurie rengiami pagal NCTS 5-osios fazės reikalavimus. Sistema numatoma įdiegti 2024 m. rugsėjo 1 d. Naujoje sistemoje tranzito deklaracijose neliks galimybės pateikti saugos ir saugumo duomenis. Jie turės būti iš anksto pateikiami Importo kontrolės sistemoje 2.

Vitalis Vareikis informavo, kad įvairių Importo kontrolės sistemos 2 (ICS2) versijų diegimo ir įsigaliojimo datos yra keičiamos. Pagal naujus teisės aktus muitinė ICS2 3 versiją turi įdiegti 2024 m. birželio 3 d. Verslui nustatytos kitos datos: vežėjams jūrų transportu – iki 2024 m. gruodžio 4 d., jūrų transporto ekspeditoriams – 2025 m. balandžio 1 d., vežėjams keliais ir geležinkeliais – 2025 m. rugsėjo 1 d. Nuo šių datų visų įvežimo bendrųjų deklaracijų (ENS) duomenys turės būti pateikti į Importo kontrolės sistemą 2 (ICS2) ir privalės atitikti patvirtintoje specifikacijoje nustatytus reikalavimus. Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. nebebus galima pateikti saugos ir saugumo duomenų kartu su tranzito deklaracija. Dėl to verslui irgi reikia tinkamai pasiruošti šiems pokyčiams.

N. Motiejūnaitė taip pat visus informavo, kad Išmaniosios muitinės deklaracijų apdorojimo sistemos (iMDAS) importo funkcijos bus diegiamos 2024 m. kovo 11 d., o nuo 2024 m. kovo 1 d. visoje ES muitų teritorijoje pradeda veikti Sąjungos prekių muitinio statuso įrodymo sistema (PoUS). Todėl nuo tos datos prekių muitinio statuso įrodymai nebus įforminami popieriuje surašomuose dokumentuose, o visa informacija turės būti įvedama ir apdorojama šioje sistemoje. Rengiantis darbui su naująja sistema planuojamos 2 mokymų sesijos. Pirmoji turėtų prasidėti 2024 m. vasario 26 d., ir norintys dalyvauti jau gali registruotis.

Posėdžio sekretorė

Daiva Petrokienė

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Vyriausiasis specialistas Daiva Petrokienė, A. Jakšto g. 1, LT-01105 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	MKK posėdžio protokolas
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-02-29, 5BE-99
Adresatas	Skyriaus vedėjas Irmantas Lideikis, A. Jakšto g. 1, LT-01105 Vilnius
Dokumentą derino	Vyriausiasis specialistas Dovilė Žemgulienė
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2024-02-29 14:16:37
Dokumentą pasirašė	Vyriausiasis specialistas Daiva Petrokienė
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2024-02-29 14:18:29
Dokumentą pasirašė	Generalinis direktorius Darius Žvironas
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2024-02-29 21:37:04
Registratorius	Generalinis direktorius Darius Žvironas
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2024-02-29 21:37:04
Dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	2024-03-01 atspausdino Patarėjas Henrika Rukšėnienė

Nuorašas tikras
Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
2024-03-01